

การเลี้ยงปลาดุก ในบ่อซีเมนต์แบบครัวเรือน

ปลาดุกเทศ
(*Clarias gariepinus*)

ปลาดุกอูย
(*Clarias macrocephalus*)

ปลาดุกอูย

หรือที่ชาวบ้านนิยม เรียกว่า
“ปลาดุกบึกอูย” เป็นปลาที่มีการ
ผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่างปลาดุกรัสเซีย
กับปลาดุกอูย โดยใช้ปลาดุกรัสเซียเพศเมีย
และปลาดุกอูยเพศผู้ ลูกปลาจะมีลักษณะ
ใกล้เคียงกับปลาดุกอูยมาก คือ อัตราการ
เจริญเติบโตสูง และมีความทนทานต่อโรคสูง
เกษตรกรนิยมเลี้ยงกันมาก และมีการบริโภค
กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีรสชาติดี ราคาถูก
และเป็นการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย
ตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง
อีกด้วย

วัสดุอุปกรณ์

1. บ่อซีเมนต์หรือถังซีเมนต์กลม ขนาด 100×40 ซม.
2. ท่อพีวีซี
3. ตาข่าย
4. เกลือแกง

ขั้นตอนการสร้างบ่อและการปล่อยปลาลงเลี้ยง

1. การเลือกสถานที่สร้างบ่อ บ่อควรอยู่ใกล้บ้านหรือที่สามารถดูแลได้สะดวก ควรอยู่ที่ร่มหรือมีหลังคาเพราะปลาตกไม่ชอบแสงแดดจัด และป้องกันเศษใบไม้ลงสู่บ่อจะทำให้เน่าเสียได้ มีแหล่งน้ำสำหรับการเปลี่ยนถ่ายน้ำได้สะดวกพอสมควร
2. สร้างบ่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 ม. สูงประมาณ 40 ซม. ควรมี 2 บ่อเพื่อใช้คัดขนาดปลา และสำรองน้ำไว้ถ่ายเท ผนังและพื้นบ่อควรใส่สารกันซึม กันรั่ว มีท่อระบายน้ำเพื่อช่วยในการถ่ายเทน้ำ
3. การเตรียมบ่อก่อนการเลี้ยง ให้ตัดต้นกล้วยเป็นท่อนใส่ลงในบ่อ เติมน้ำให้ท่วม แช่ไว้ 3-5 วัน เปลี่ยนต้นกล้วยแล้วแช่ไว้อีกครั้ง เพื่อให้หมดฤทธิ์ปูนแล้วล้างบ่อให้สะอาด ตรวจสอบสภาพน้ำให้เป็นกลางหมดฤทธิ์ของปูน ถ้ามีตะไคร่น้ำเกาะติดที่ข้างบ่อปูนถึงจะดี น้ำที่นำมาใช้เลี้ยงส่วนใหญ่ใช้น้ำจากคลอง หนอง บึง ควรตรวจสอบว่ามีศัตรูปลาติดเข้ามาในบ่อด้วยหรือไม่ หากใช้น้ำฝน น้ำบาดาล น้ำประปา ควรพักน้ำไว้ประมาณ 3-5 วัน จึงนำมาใช้ได้
4. อัตราการปล่อยปลาและการเลี้ยง ปล่อยพันธุ์ปลาความยาวขนาด 5-7 ซม. อัตราการปล่อยลงเลี้ยงในถังซีเมนต์กลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1 ม. ลึก 40 ซม. ประมาณ 80-100 ตัว ก่อนปล่อยปลาลงเลี้ยงควรใส่เกลือแกงประมาณ 2-3 ซ้อนแกง เพื่อช่วยปรับสภาพน้ำ ระดับน้ำที่ปล่อยครั้งแรก 10-15 ซม. การปล่อยพันธุ์ปลาควรปล่อยในตอนเช้า

5. การนำถุงปลาที่จะปล่อยลงเลี้ยงควรแช่ถุงปลาในบ่อประมาณ 30 นาที เพื่อให้อุณหภูมิน้ำในถุงปลาและน้ำในบ่อไม่แตกต่างกัน เพื่อป้องกัน ปลาน็อกน้ำตาย

6. เมื่อเริ่มเลี้ยงระดับน้ำลึก 10-15 ซม. เพิ่มระดับน้ำอีก 5-10 ซม. เมื่อเลี้ยงไปได้ 10-15 วัน ระดับน้ำสูงสุดไม่เกิน 40 ซม. ถ่ายเทน้ำ ทุก 5-7 วัน การถ่ายเทน้ำแต่ละครั้งไม่ควรถ่ายจนหมด ถ่ายน้ำ ประมาณ 1/3 ของน้ำในบ่อ

7. อาหารและการให้อาหาร

- อาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำ ปล่อยปลาขนาด 5-7 ซม. ให้อาหารปลาตุ๊กเล็ก ปลาขนาด 7 ซม. ให้อาหารปลาตุ๊กรุ่น
- อาหารสด เช่น เศษปลา ไส้ไก่ ปลวก ไค้โกง
- การให้อาหาร ควรให้อาหารวันละประมาณ 3 ครั้ง ในช่วงเช้า-เย็น ให้อาหารประมาณ 3-5 เปอร์เซ็นต์ของ น้ำหนักตัวปลาต่อวัน (หรือให้กินจนอิ่ม)

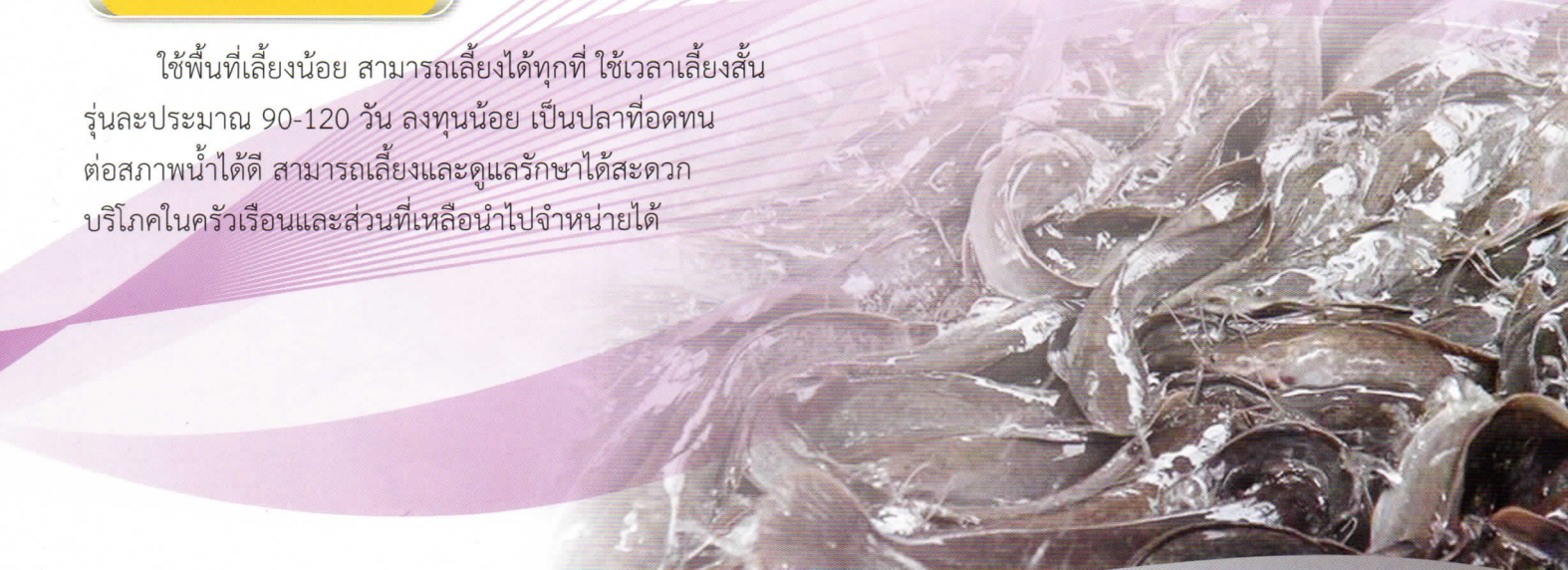

ข้อควรระวัง

1. ควรมีวัสดุให้ปลาหลบซ่อน เช่น ท่อพีวีซีตัดเป็นท่อนหรือกระบอกไม้ไผ่เพราะปลาใหญ่จะกวตปลาตัวเล็ก
2. ควรมีการคัดขนาดปลา เมื่อมีอายุประมาณ 10-15 วัน โดยนำตัวเล็กแยกไว้อีกบ่อหนึ่ง
3. ควรมีวัสดุช่วยบังแสงแดด
4. ขณะถ่ายเทน้ำไม่ควรรวบรวนให้ปลาดุกตกใจเพราะปลาจะไม่กินอาหาร 2-3 วัน
5. เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดโรค ไม่ปล่อยปลาหนาแน่นเกินไป ไม่ให้อาหารมากจนเกินไป รักษาคุณภาพน้ำให้เหมาะสม

การใช้ประโยชน์

ใช้พื้นที่เลี้ยงน้อย สามารถเลี้ยงได้ทุกที่ ใช้เวลาเลี้ยงสั้น รุ่นละประมาณ 90-120 วัน ลงทุนน้อย เป็นปลาที่อดทน ต่อสภาพน้ำได้ดี สามารถเลี้ยงและดูแลรักษาได้สะดวก บริโภคในครัวเรือนและส่วนที่เหลือนำไปจำหน่ายได้

ต้นทุนในการผลิต

(ประมาณการ) ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาดุกในบ่อดิน ดังนี้

- พันธุ์ปลาดุก จำนวน 100 ตัว ราคาตัวละ 1 บาท เป็นเงิน 100 บาท
- อาหารปลา จำนวน 1 กระสอบ ราคากระสอบละ 500 บาท เป็นเงิน 500 บาท
- วัสดุ/อุปกรณ์ในการเลี้ยงปลา เช่น บ่อซีเมนต์หรือถังซีเมนต์กลม
ท่อพีวีซี ตาข่าย เกลือแกง เป็นเงิน 2,000 บาท

รวมต้นทุนประมาณ 2,600 บาท

ผลผลิตที่ได้รับ

- เริ่มปล่อยปลาดุกขนาด 5-7 ซม. ลงเลี้ยง อัตราออกร้อยละ 80 เลี้ยงได้ 15 วัน
น้ำหนักปลาประมาณ 30 กรัมต่อตัว
- เลี้ยงประมาณ 35 วัน จะได้น้ำหนักปลาประมาณ 54 กรัมต่อตัว
- เลี้ยงประมาณ 60 วัน จะได้น้ำหนักปลาประมาณ 140 กรัมต่อตัว
- เลี้ยงประมาณ 90 วัน จะได้น้ำหนักปลาประมาณ 250 กรัมต่อตัว
- ผลผลิตประมาณ 15 กิโลกรัม ต่อบ่อต่อรุ่น ปลาขนาด 5-6 ตัว
ต่อน้ำหนัก 1 กิโลกรัม

